

Azonosító
jel:

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2017. május 10.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2017. május 10. 8:00

I.

Időtartam: 100 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladatból áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- Ügyeljen arra, hogy a személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!

Eredményes munkát kívánunk!

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat az ókori Athén történetével kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„[Periklész] a törvényszéki napidíjakkal, s a más címeiken kifizetett összegekkel és közsegélyekkel megnyerte magának a népet, és felhasználta az Areioszpagosz tanácsa ellen, amelynek ő maga nem volt tagja, mivel [...] soha nem [vált] arkhónná [...], és az Areioszpagoszba azok jutottak be, akiknek [arkhóni] hivatali működését jóváhagyták. Ezért Periklész, mihelyt biztosan támaszkodhatott a népre, letörte a tanács hatalmát, s [...] megfosztotta a legfőbb ügyekben addig gyakorolt bírósági jogkörétől. Ezenfelül Kimónt, mint Spárta barátját és a nép ellenségét, [...] száműzette, hiába volt vagyonos és előkelő származású, hiába aratott oly sok győzelmet a barbárok felett, és hiába töltötte meg a várost annyi zsákmányolt kincessel.” (Plutarkhosz)

a) Miért nem lett Periklész az Areioszpagosz tagja? Karikázza be a helyes válasz betűjelét!

1. Azért, mert a tagságot származáshoz kötötték, és ő nem volt elég előkelő származású.
2. Azért, mert nem volt elég népszerű ahhoz, hogy megválasszák a tanács tagjává.
3. Azért, mert az arkhónokat sorsolták, és neki nem kedvezett a szerencse.
4. Azért, mert politikai ellenfele, Kimón megakadályozta.

b) Nevezze meg szakkifejezéssel az Areioszpagosznak a forrásban említett jogkörét átvevő testületet!

.....

c) A forrás utal Kimón eltávolítására. Nevezze meg kifejezetten a korabeli Athén berendezkedéséhez köthető szakkifejezéssel a politikai szereplők eltávolításának ezt az eszközt!

.....

d) Melyik évszázadban történtek a forrásban leírt események?

.....

4 pont	

2. A feladat a középkori szerzetesrendek történetéhez kapcsolódik.

Állapítsa meg, hogy a források tartalmuk alapján melyik rendhez köthetők! Írjon X jelet a táblázat megfelelő mezőjébe! (A szöveges források a bencés, illetve a ferences rend regulájából valók, ám némelyik tartalma mindkét rendhez köthető.) (Elemenként 0,5 pont)

a) „Az a műhely pedig, ahol mindezt szorgosan gyakorolhatjuk, a monostor zártsága és az állhatatos megmaradás a közösségben.”

b) „[...] mikor a világban járnak [...] legyenek szelídek, békességszerzők és szerények; kedvesek és alázatosak, s nyíltan szóljanak mindenkire, ahogyan illik. [...] Ha valamilyen házba bemennek, először ezt mondják: Békesség e háznak. És a szent evangélium szerint minden ételből ehetnek, amit eléjük tesznek.”

c) „[...] kövessék a mi Urunk Jézus Krisztus szent evangéliumát és éljenek engedelmisségben, tulajdon nélkül és tisztaságban.”

d) „Senki se merészeljen [...] bármit is adni vagy elfogadni, vagy bármit is sajátjaként bírni; egyáltalán semmit sem: se könyvet, se írotáblát, se íróvesszőt, tehát igazán semmit se.”

e) „Először is: szeresd az Úristent, teljes szívből, teljes lélekből és teljes erődből. Aztán felebarátodat, mint önmagadat. Továbbá: ne ölj. Házasságot ne törj. Ne lopj. Bűnös vágyaid ne legyenek.”

f)

g)

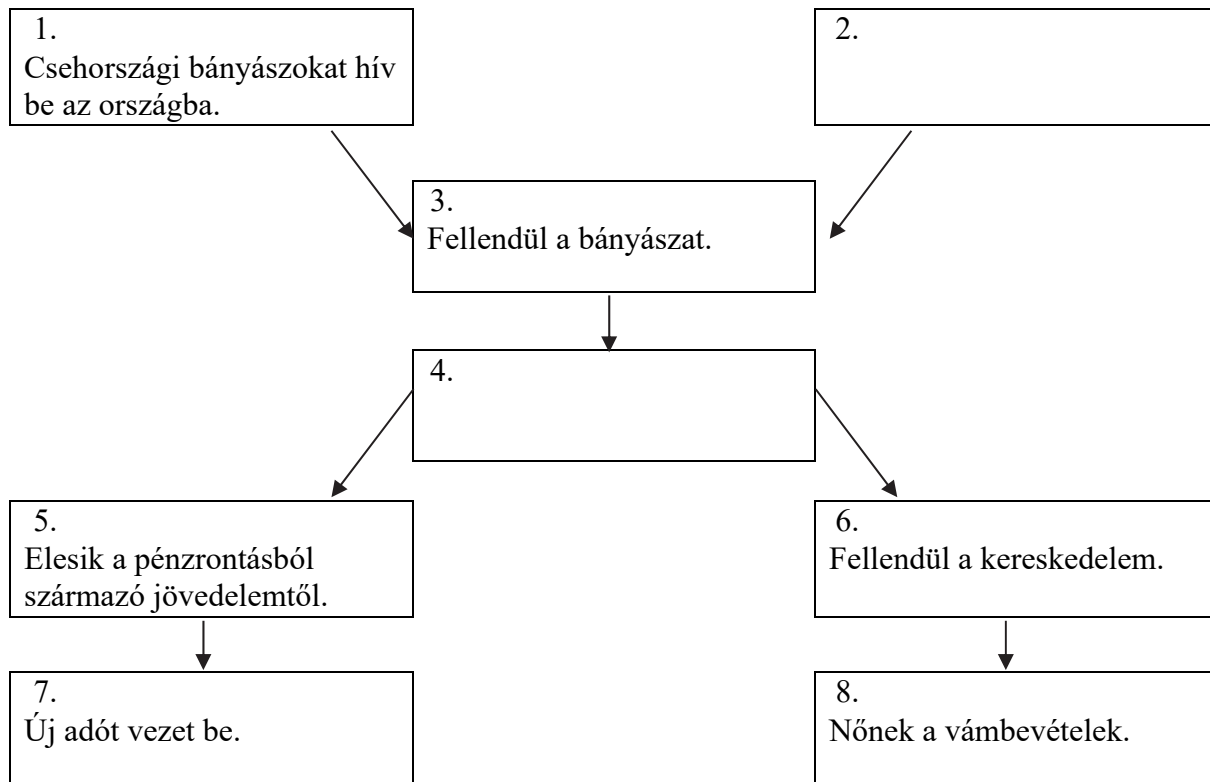
h)

források	bencésekhez köthető	ferencesekhez köthető	mindkettőhöz köthető
a)			
b)			
c)			
d)			
e)			
f)			
g)			
h)			

4 pont	

**3. A feladat I. Károly (Róbert) gazdasági reformjaihoz kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat az ábra és ismeretei segítségével!**

*I. Károly (Róbert) gazdasági reformjai
(Az ábrában szereplő nyilak ok-okozati összefüggéseket jelölnek.)*

a) Mely intézkedés hiányzik az ábra 2. számmal jelzett mezőjéből? Írja a választ a pontozott vonalra! (1 pont)

.....

b) Mely intézkedés hiányzik az ábra 4. számmal jelzett mezőjéből? Írja a választ a pontozott vonalra! (1 pont)

.....

c) Nevezze meg a 7. számú mezőben szereplő uralkodói bevételt! (1 pont)

.....

d) Melyik mező szövege utal közvetlenül a „harmincad”-ra? (0,5 pont)

A mező sorszáma:

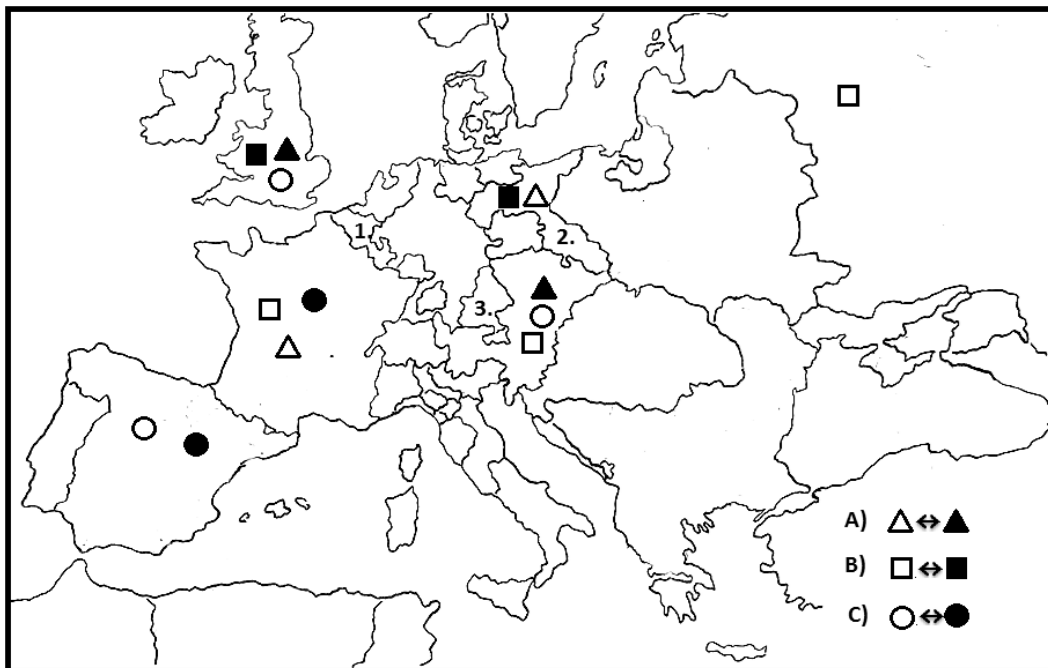
e) Melyik mező szövege utal a „hospes”-ekre? (0,5 pont) A mező sorszáma:

4 pont	

**4. A feladat a XVIII. század nagyhatalmi háborúhoz kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!**

Töltse ki a táblázatot a térképvázlat és ismeretei segítségével! Írja a táblázatba a térképvázlatról a megfelelő jelpárok betűjelét és a megfelelő tartományok sorszámát, illetve nevét! Egy sorszám és egy betűjel kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

Nagyhatalmi koalíciók a XVIII. század háborúiban

(Csak a két háborúban részt vevő nagyhatalmakat jelöltük, a kisebb hadviselő feleket nem.)

Háborúk	spanyol örökösödési háború	osztrák örökösödési háború
A szemben álló koalíciók jelpárjának betűjele	a)	b)
A háború eredményeképpen gazdát cserélt tartomány sorszám	c)	d)
A háború eredményeképpen gazdát cserélt – a térképen sorszámmal jelzett – tartomány neve	e)	f)

g) Nevezze meg azt a két nagyhatalmat, amelyek a feladatban szereplő két háborúban egymás ellen harcoltak, a harmadikban azonban egymás szövetségesei lettek!

.....

4 pont	

5. A feladat a XVII–XVIII. századi magyarországi betelepítésekkel kapcsolatos. Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

„A házakat és a telkeket [értsd: a betelepülőket] általában néhány évre fel kell menteni minden adó és robot alól. [...] Azt is világosan ki kell mondani, hogy ezek az alattvalók és parasztok nem földhöz kötöttek, [...] hanem szabad emberek, a hazai törvényekben megállapított [...b]...) joggal, és azoknak is kell maradniuk. Miközben a többiek egyformának tekintjük, mindig a [...d]...) -eket/-okat, különösen a császári felséged [...] örökös tartományaiból származókat közemberek és magas rangú személyiségek mások elé kötelesek helyezni, hogy [...] a forradalmakra és nyugtalanságra hajlamos magyar vért [...] lehessen mérsékelni.” (Kollonich Lipót javaslata az udvar számára, 1689)

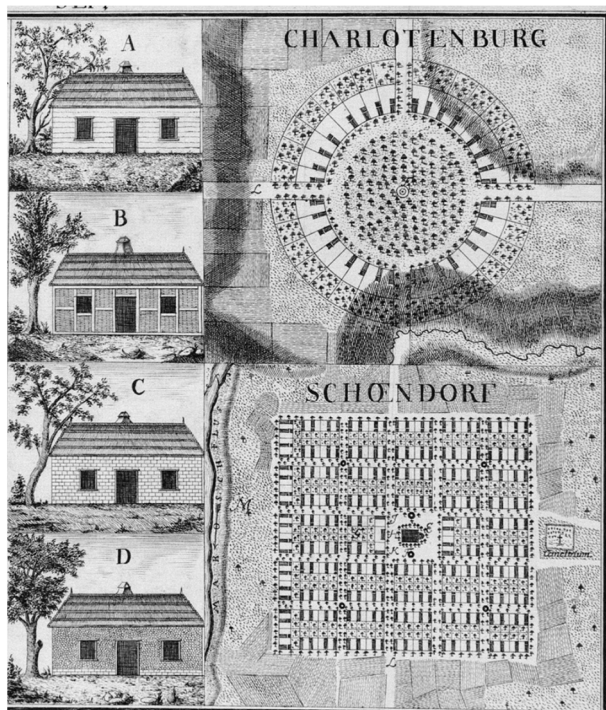
a) Kinek tartoztak a jobbágyok a szövegben említett mindkét szolgáltatással? Karikázza be a helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. az egyháznak
2. a földbirtokosnak
3. az uralkodónak

b) Mely kifejezés hiányzik a szöveg b) betűvel jelzett részéről? (0,5 pont)

.....

c) Melyik, a szöveges forrásban nem említett kedvezményre utal az alábbi kép, amellyel segítették a betelepülőket? (1 pont)

Ház- és falutípusok

d) Melyik nemzetiség neve hiányzik a szöveges forrás d) betűvel jelzett részéről? (0,5 pont)

.....

e) Elsősorban melyik felekezethez tartozó parasztokat akart betelepíteni Magyarországra a szerző? (0,5 pont)

.....

f) Melyik háború sikerei ösztönözhatték a forrás szerzőjét műve megírására? (1 pont)

.....

4 pont	

6. A feladat az ipari forradalmak életmódra gyakorolt hatásaihoz kapcsolódik. Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

„A XX. század fordulóján 200 ezer ló élt New Yorkban, azaz minden 17 emberre jutott egy ló. [...] A lóvontatású kocsik állandó forgalmi dugókat okoztak, és ha egy ló balesetet szenvedett, gyakran helyben levágták. Ez további késlekedéshez vezetett. [...] A vasborítású kerekek és patkók zaja olyan nagy volt [...], hogy több város megtiltotta a lóforgalmat a kórházak és más érzékeny területek környékén. [...] 1900-ban 200 New York-i lakos vesztette életét ló okozta balesetben, azaz minden 17 ezredik ember. 2007-ben 274-en haltak meg autóbalesetben, minden 30 ezredik lakos. Ez azt jelenti, hogy egy New York-i kétszer olyan valószínűséggel halt meg ló okozta balesetben 1900-ban, mint autóbalesetben napjainkban. [...] Egy átlagos ló 12 kiló trágyát produkál naponta. 200 ezer lóval számolva ez majdnem 2,5 millió kiló trágya. [...] Legyek milliárdjainak kínált szaporodási lehetőséget, melyek aztán halálos betegségeket terjesztettek.” (Steven D. Levitt és Stephen J. Dubner közgazdászok művéből)

a) A kortársak az autó megjelenésétől várták a problémák megoldását. Megadjuk az indoklást, fogalmazza meg a várt kedvező hatást! (Elemenként 0,5 pont.)

1. A kortársak úgy vélték, hogy, mert az autót defekt esetén könnyebb a helyszínről eltávolítani.

2. A kortársak úgy vélték, hogy, mert az autó kerekei gumiborításúak.

3. A kortársak úgy vélték, hogy, mert az autót könnyebb irányítani.

4. A kortársak úgy vélték, hogy, mert az autó kipufogógáza a levegőbe távozik.

b) Magyarázza meg, milyen értelemben jelent a következő forrásban leírthoz hasonló problémát napjainkban a bioüzemanyagok használata! (1 pont)

„Patkányok és más kártevők nyüzsögtek a trágyadombokon, hogy meg nem emésztett zabot és más takarmányt keressenek – olyan terményeket, melyek a lovak növekvő igénye miatt egyre drágábbak lettek emberi fogyasztásra.” (Steven D. Levitt és Stephen J. Dubner közgazdászok művéből, 2005)

.....
.....

3 pont	

7. A feladat az osztrák–magyar kiegyezéshez fűződő vitákkal kapcsolatos. Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A) „Azon törvények, amelyek 1848-ban alkottattak, s azon rendszer, mely akkor megállapított, később élesen lőn megtámadva. [...] Kossuth [...] bízott, s remélt. [...] A merész politikát sikertelenség követte és bukás és tizenkilenc évi szenvedése szegény hazánknak. Igaz, hogy ezen bukás nem volt dicstelen, de a békés kiegyenlítés [...] megmutatja, hogy nemzetünk szintoly erélyes tud lenni a politika terén, mint hősies a harc mezején.” (Pulszky Ferenc, 1867)

B) „Mélyen át vagyunk hatva azon meggyőződéstől, hogy Ausztria nélkülünk, hogy mi Ausztria nélkül vagy általában nem, vagy csak nagy alárendeltség és megaláztatások közt tarthatnók fenn magunkat. Mert abban csakugyan igaza van Kossuthnak, hogy a Duna völgyében külön egyik nemzet sem elég erős arra, nagy szomszédainak vagy bilincset, vagy legalább pórázát állandóan ne érezze.” (Kemény Zsigmond, 1867)

C) „Ki biztosít, hogy, amint a külviszonyok a kamarillára [értsd: az udvari körökre] nézve kedvezőbbekké változtak, nem fog-e az egész mostani „alkotmányos” állapot [...] ismét a történelem körébe utasíthatni? [...] Parlamentarizmus a szó jóhiszemű értelmében csak ott létezhetik, hol a törvény uralmának minden, tehát még a hadsereg, a bank és a diplomácia is alávetve vagyon.” (Schvarcz Gyula, 1870)

a) Melyik az a forrás, amelyik kritikusan viszonyul a kiegyezéshez?

A forrás betűjele:

b) A magyar történelem mely eseményét nevezi az A) betűjelű forrás „bukás”-nak?

.....

c) Nevezze meg azt a Kossuth neve alatt megjelent elképzelést, amelyre a B) betűjelű forrás utal!

.....

d) Nevezze meg egy összefoglaló szakkifejezéssel, hogy a kiegyezési rendszer mely elemére utal a C) betűjelű forrás aláhúzott része!

.....

4 pont	

8. A feladat a nagy gazdasági világválság hatásaihoz kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

Válassza ki az állítások közül azt, amelyik igaz a képen látható jelenségre vonatkozóan! Karikázza be a megfelelő állítás sorszámát!

a) *A New York-i tőzsde, 1929*

1. A válság hatására a részvények ára zuhanni kezdett, ezért spekulánsok tömegei kezdtek részvényeket vásárolni.
2. A válság hatására a részvények ára zuhanni kezdett, ezért befektetők tömegei próbálták eladni a részvényeiket.
3. A válság kirobbanásáért az emberek a tőzsdei spekulációt okolták, ezért a tőzsde épülete előtt tüntetések zajlottak a kormány leváltásáért.

b) Munkát kereső chicagóiak, 1930 (A hirdetések felirata: „Tisztes munkát keresek...”)

1. A tömeges bevándorlás munkaerő-túlkínálatot, ezáltal munkanélküliséget eredményezett az Egyesült Államokban.
2. A New Deal keretében munkaerő-közvetítő szervezetet létesítettek, amely a papírhány miatt utcai ügynökökkel hirdetett.
3. A tőzsde összeomlása után tönkremenő vállalatok tömegesen bocsátották el dolgozóikat, ezáltal növelve a munkanélküliséget.

c) Porviharban eltemetett traktor, 1936

1. Az 1930-as évek porviharai tönkretették a prériövezet mezőgazdaságát, a termelés csökkenése volt a válság egyik kiváltó oka.
2. Az 1930-as évek porviharai tönkretették a prériövezet mezőgazdaságát, ami megakadályozta az ágazat gépesítését.
3. Az 1930-as évek porviharai tönkretették a prériövezet mezőgazdaságát, tovább súlyosbítva a farmerek helyzetét.

d) Sor egy amerikai ingyenkonyha előtt, 1937

(A plakát felirata: „A világ legmagasabb életszínvonala. Nincs külön, mint az amerikai út.”)

1. A világválság fokozottan sújtotta az amerikai fekete lakosságot, ami kiváltotta a polgárjogi mozgalmat.
2. A világválság fokozottan sújtotta az amerikai fekete lakosságot, hiszen a növekvő munkanélküliség miatt még kevésbé kaptak munkát fehér vetélytársaikkal szemben.
3. A világválság fokozottan sújtotta az amerikai fekete lakosságot, mivel a rabszolgaságot még csak három évtizede számolták fel.

e) Döntse el a következő forrás segítségével, melyik két állítás igaz Keynes elképzelésére! Karikázza be a helyes megoldások sorszámát!

„Ha az állam ócska palackokat megtöltene bankjegyekkel, megfelelő mélységbe elásatná ezeket elhagyott szénbányákban, az üregeket színültig töltené utcai szeméttel, s aztán [...] magánvállalkozásra bízna, hogy újból kiássa a bankjegyeket [...] a társadalom reális jövedelme és tőkevagyonja is valószínűleg jelentősen nagyobb lenne, mint amekkora ténylegesen.” (Keynes, angol közgazdász)

Keynes szerint ...

1. ... az államnak nem szükséges beavatkoznia a gazdasági folyamatokba.
2. ... a munkavállalókat arra kell ösztönözni, hogy vállaljanak közmunkát.
3. ... a magánvállalkozásokra magasabb adókat kell kivetni.
4. ... állami megrendelésekkel kell csökkenteni a munkanélküliséget.
5. ... olyan beruházásokra van szükség, amelyek nem fokozzák a túltermelést.

3 pont	

**9. A feladat Magyarország 1918–19-es történetéhez kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!**

A) „Magyarország Tanácsköztársasággá alakul. A Forradalmi Kormányzótanács haladéktalanul megkezdi a nagy alkotások sorozatát a szocializmus, kommunizmus előkészítésére és megvalósítására.” (Kialtvány részlete)

B) „A Parlament épületének kupolacsarnokában a Nemzeti Tanács kikiáltotta a köztársaságot. A jelenlévő parasztok, munkások, rongyos egyenruhába öltözött, vörös szalagokat viselő katonák forradalmi arculatot kölcsönöztek az ülésnek.” (Naplórészlet)

C) „A békekonferencián [...] elhatározták, [...] hogy [...] tanácsos a magyarok és románok között egy semleges zónát létesíteni, amelyben sem magyar, sem román katona nem lehet, amelynek azonban fontosabb pontjait szövetséges csapatok fogják megszállni.” (A békekonferencia jegyzéke)

D) „A kápolnai földbe, amely évszázadok óta a családom birtoka volt, karót vertem arra a helyre, ahol a földet igénylő agrárproletárok listáján szereplő első ember parcellája kezdődött. Elégedett voltam. A dolgok rendje helyreállt.” (Naplórészlet)

a) Állapítsa meg a forrásrészletekben leírt események időrendjét! Írja a források betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! A legkorábbival kezdje! (1 pont)

1.	2.	3.	4.

b) Nevezze meg a B) és D) forrás szerzőjét, aki a B) forrásban leírt esemény idején miniszterelnök, majd a D) forrásban leírtak idején köztársasági elnök volt! Keresztnevet is írjon! (0,5 pont)

.....

c) A B) forrásban említett köztársaság valójában hivatalosan népköztársaság volt. Karikázza be a helyes indoklás sorszámát! (0,5 pont)

1. Azért nevezték népköztársaságnak, mert kommunista rendszer volt.
2. Azért nevezték népköztársaságnak, mert hangsúlyozni akarták a forradalmi körülményeket.
3. Azért nevezték népköztársaságnak, mert közvetlen demokráciát akartak bevezetni.

d) Milyen jelentős államjogi változást jelentett egyben (az államforma megváltozásán kívül) a köztársaság kikiáltása? (1 pont)

.....

e) Nevezze meg az A) forrásban említett Tanácsköztársaság tényleges vezetőjét, a külügyi népbiztost! *Keresztnevet is írjon!* (0,5 pont)

.....

f) Melyik ország mintáját követték az A) forrás szerzői? (0,5 pont)

.....

g) Nevezzen meg két olyan európai nagyhatalmat, amely a C) forrásban említett „szövetségesek” közé tartozik, és elméletben küldhetett megszálló csapatokat! (Elemenként 0,5 pont.)

.....

5 pont

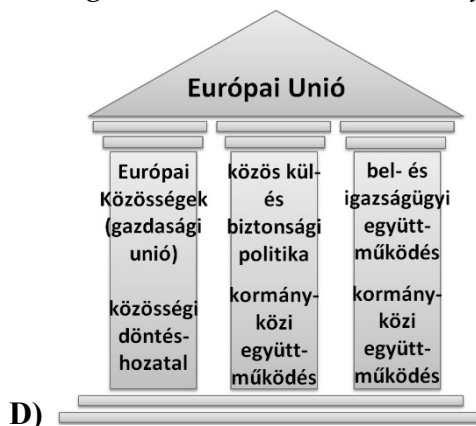
10. A feladat az európai integrációhoz kapcsolódik.

Döntse el, hogy a források az európai integráció melyik korszakára vonatkoznak: mikor keletkeztek vagy vezették be őket! Írja a források betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! (Elemenként 0,5 pont.)

A) „A [...] Közösség tevékenysége [...] a következőket foglalja magában: a) a tagállamok között az áruk behozatalára és kivitelére vonatkozó vámok és mennyiségi korlátozások, valamint minden más, azokkal azonos hatású intézkedés eltörlése; b) közös vámtarifa létrehozása és a harmadik országokkal szemben közös kereskedelempolitika kialakítása; c) az áruk, a személyek, a szolgáltatások és a tőke tagállamok közötti szabad mozgását gátló akadályok eltörlése.” (Államközi szerződés)

B) „Nagyszerű pillanat részesei vagyunk: Magyarország visszatért Európához, visszatért azokhoz az értékekhez, amit ezer éve vall magáénak. [...] Európa nagyszerű esély, nagyszerű lehetőség. Nem több, nem kevesebb. [...] És a magyar képességek, a magyar emberek tehetnek ebből az esélyből csodát.” (Ministerelnöki beszéd)

C) „A francia kormány azt javasolja, hogy a francia-német szén- és acéltermelés egészét helyezték közös főhatóság alá olyan szervezetbe, amely nyitva áll Európa más országainak részvétele előtt.” (A francia külügyminiszter tervezete)

Egyesült Királyság, Franciaország, Németország, Olaszország	29
Lengyelország, Spanyolország	27
Románia	14
Hollandia	13
Belgium, Csehország, Görögország, Magyarország, Portugália	12
Ausztria, Bulgária, Svédország	10
Dánia, Finnország, Írország, Litvánia, Szlovákia	7
Ciprus, Észtország, Lettország, Luxemburg, Szlovénia	4
Málta	3
Összesen	345

F) Az egyes tagállamok szavazatainak száma a Miniszterek Tanácsában

G) „Nem az alapelvei és eszméi miatt vallott kudarcot a Népszövetség. A kudarcnak az volt az oka, hogy a Népszövetséget megalapító országok adták fel ezeket az elveket. [...] Az európai család újjáteremtéséhez az első lépést Franciaország és Németország szövetségével kell megtenni. [...] Európa nem születhet újjá egy szellemileg nagy Franciaország és egy szellemileg nagy Németország nélkül.” (Egy brit politikus beszéde)

H)

A brit miniszterelnök aláírja a csatlakozási szerződést az Európai Gazdasági Közösséghez

1957 előtt	1957–91	1991 után

4 pont	

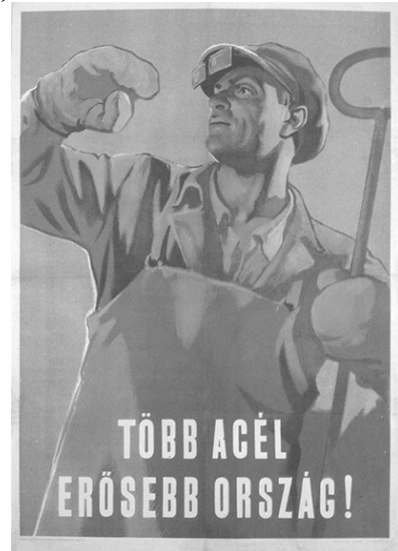

11. A feladat a Rákosi-korszak gazdaságpolitikájához kapcsolódik. (komplex tesztfeladat)
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A)

B)

C)

D)

Propagandaplakátok 1951-ből

Párosítsa az alábbi idézetekhez azt a plakátot, amelyik ugyanazt a gazdaságpolitikai célt vagy eredményt jeleníti meg! Egy plakát kimarad.

a) „Az 1950. évi népgazdasági terv végrehajtásának szolgálnia kell honvédelmünk, véderőnk fejlesztését.” (Párthatározat, 1950)

A plakát betűjele: (0,5 pont)

b) „A Hofherr traktorgyárban [egy] sztahanovista [élmunkás] felajánlotta, hogy Sztálin elvtárs 72. születésnapjára az ezelőtt tett vállalásán kívül brigádja az eddig 0,6%-os selejtjét január 1-jére 0,2%-ra csökkenti. [Egy] sztahanovista, Sztálin elvtárs születésnapjáig [...] a szerszámfogyasztást 3%-kal csökkenti.” (Hangulatjelentés, 1951)

A plakát betűjele: (0,5 pont)

c) „1949 óta több mint másfél millió hold szántót ajánlottak fel.” (A Központi Statisztikai Hivatal kiadványa, 1953)

A plakát betűjele: (0,5 pont)

Válaszoljon a forrásokra vonatkozó kérdésekre!

d) Melyik két társadalmi réteg tagjai jelennek meg a plakátokon? (Elemenként 0,5 pont.)

.....

e) Melyik plakát üzenetének mond ellent az a tény, hogy 1951-ben átmenetileg jegyrendszert kellett bevezetni? (0,5 pont)

A plakát betűjele:

f) Nevezze meg szakkifejezéssel azt a gazdaságpolitikai törekvést, amelynek megvalósítását szolgálta az A) betűjelű plakát! (1 pont)

.....

g) Nevezze meg szakkifejezéssel a C) betűjelű plakáton szereplő „terménybeadást”! (1 pont)

.....

h) Magyarázza meg, valójában miért nem teljesítették örömmel az emberek a „terménybeadást”! (1 pont)

.....

.....

i) A nemzetközi politika mely fejleménye lehetett hatással az a) feladatrészen idézett párthatározatra? (1 pont)

.....

j) A c) feladatrészben szereplő szöveg megállapítja azt is, hogy „Egyes ipari vidékeken szinte elnéptelenedett a mezőgazdaság.” Magyarozza meg ennek egy jellemző gazdasági okát! (1 pont)

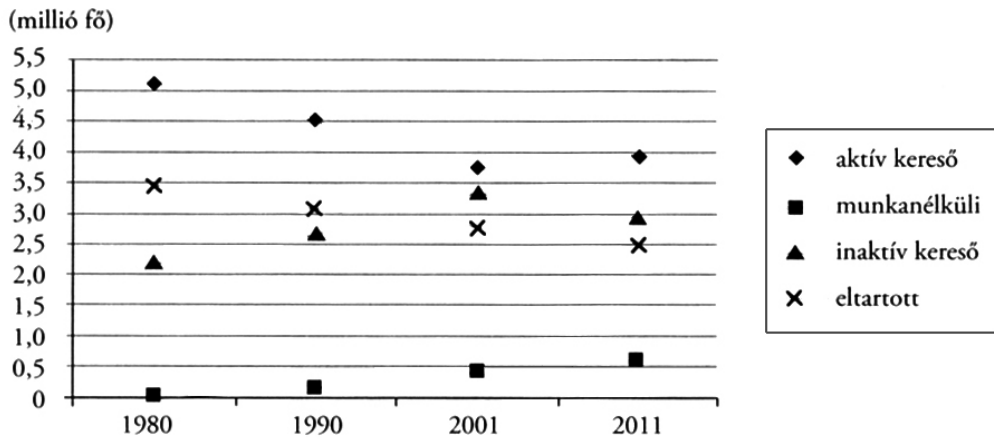
.....

.....

8 pont	

12. A feladat az elmúlt évtizedek Magyarországának társadalmi változásaihoz kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat az ábrázolt adatok és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

A magyar társadalom gazdasági aktivitásának változása (1980–2010)
(Az inaktív keresők legnagyobb részét a nyugdíjasok adják.)

Melyik időszakra jellemzőek a táblázatban szereplő állítások? Tegyen X jelet a táblázat megfelelő oszlopába! Egy sorba csak egy X jel kerülhet.

Állítás	1980–1990	1990–2001	2001–2011
a) Az időszak legnagyobb részében hivatalosan teljes foglalkoztatottság volt, a foglalkoztatottak száma mégis csökkent.			
b) A nyugdíjszabályok szigorítása éreztette hatását.			

c) A felsorolt tényezők közül melyik kettőnek lehetett szerepe az aktív keresők számának alakulásában 1990 és 2001 között? Karikázza be a két helyes válasz sorszámát!

1. a munkahelyek megszűnése
2. a gyermekgondozási segély (gyes) bevezetése
3. a születéskor várható átlagos élettartam növekedése
4. a társadalom előregedése

A 20–29 évesek körében 1990 és 2001 között 75 százalékról 58 százalékra csökkent az aktív keresők aránya. Állapítsa meg ennek kapcsán a következő táblázatban olvasható állításokról, hogy igazak vagy hamisak! Jelölje X jellel a táblázat megfelelő oszlopában!

Állítások	Igaz	Hamis
d) A fiatalok körében kisebb arányban csökkent az aktív keresők aránya 1990 és 2001 között, mint a teljes lakosság körében.		
e) A fiatalok körében az aktív keresők arányának csökkenésében szerepe volt az iskolázottság növekedésének.		

3 pont	

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	1. Az ókori Athén	4	
	2. Középkori szerzetesrendek	4	
	3. I. Károly (Róbert) reformjai	4	
	4. A XVIII. század nagyhatalmi erőviszonyai	4	
	5. A XVII–XVIII. századi betelepítések	4	
	6. Ipari forradalom következményei	3	
	7. A kiegyezési vita	4	
	8. Gazdasági világválság	3	
	9. Magyarország 1918–19	5	
	10. Európai integráció	4	
	11. A Rákosi-korszak gazdaságpolitikája	8	
	12. A jelenkori magyar társadalom	3	
	Összesen		50
I. Elért pontszám egész számra kerekítve			

dátum

javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok		

dátum

dátum

javító tanár

jegyző

Megjegyzések:

- Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
- Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

Azonosító
jel:

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2017. május 10.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2017. május 10. 8:00

II.

Időtartam: 140 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Fontos tudnivalók

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlapon utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt.

Javaslatok a szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásához:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja fel a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerezhető információkat, következtetéseket!
5. Tárja fel a probléma előzményeit, okait, következményeit!
6. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
7. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve pizkozatot!
8. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
9. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztató:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **hármat** kell kidolgoznia.

Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

- egy** az egyetemes történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
- egy** a magyar történelemre vonatkozó **hosszú** feladat,
- egy** komplex feladat.

A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat **más korszakra** vonatkozzon! (A táblázatban a korszakokat kettős vonal választja el.)

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Sorszám	Korszakok, témák	A feladat típusa
Egyetemes történelem	13.	Középkori céhek	rövid
	14.	Németország nagyhatalommá válása	rövid
Magyar történelem	15.	Az ország három részre szakadása	hosszú
	16.	A Kádár-korszak társadalompolitikája	hosszú
Komplex	17.	Nemzetiségi kérdés Magyarországon	korszakokon átívelő
	18.	Hunyadi Mátyás állama és az Oszmán Birodalom	összehasonlító

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

A következő táblázatban feltüntettük a négy választási lehetőséget. **Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!**

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13., 16. és 17.	
13., 16. és 18.	
14., 15. és 17.	
14., 15. és 18.	

A feladatok közül **csak a választott hármat dolgozza ki!** Válaszait az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető.

A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

13. A feladat a középkori céhek történetéhez kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével, hogyan biztosították a céhek a szakképzést, hogyan történt a mesterré válás! Térjen ki az ezzel kapcsolatos korlátozásokra és okaikra is!

„Egy szép öszvejáró aranyos kupa, egy aranygyűrű, szép drága színös kúvel [színes kővel], mely nyolc szegű és helymős [címeres] pecsét, de nem rostélyos és nyitott helymős legyen.” (A debreceni ötoös céh szabályzata a mesterremekről)

„Ailff mester köteles fiamat e nyolc év folyamán eltartani. [...] Továbbá, amennyiben Toenis fiam az említett nyolc év első évében meghalna, Ailff mester köteles abból a tizenhat aranyból visszaadni, amit neki előlegbe adtam. Ha azonban ugyanez a Toenis fiam akár csak egy nappal is az első év befejezése után halna meg, akkor az említett Ailff mester sem nekem, sem örököseimnek egy fillért sem tartozik visszaadni.” (Inasszerződés Kölnből)

14. A feladat a XIX. századi német történelemhez kapcsolódik. (rövid)

Tárja fel a források és ismeretei segítségével, milyen földrajzi, társadalmi és gazdaságpolitikai okok vezettek a kialakuló Németország gazdasági nagyhatalommá válásához! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

Egyesült Királyság	46,7
Franciaország	81,6
Hollandia	62,2
Belgium	29,1
Németország	75,0
Svájc	75,0
Svédország	72,2
Norvégia	55,5
Finnország	6,7
Olaszország	34,6

Az iskolába járók aránya az 5 és 14 év közötti korosztály %-ában egyes európai országokban 1880-ban

„1. § Az iparüzés mindenki számára megengedett, hacsak törvény nem ír elő kivételt vagy korlátozást. Ha valaki jelenleg jogosult valamely ipar üzésére, az ettől nem fosztható meg azért, mert nem tesz eleget jelen törvény rendelkezéseinek.

2. § A különbségtétel város és vidék között az iparüzés tekintetében megszűnik.

3. § Engedélyezett többféle iparág egyidejű üzése, illetve azonos iparág üzése több helyszínen. A kézműves nem csak saját készítésű áruját árulhatja.

4. § A céhek és kereskedelmi társaságok senkit sem tilthatnak el valamely ipar üzésétől.” (Az Észak-német Szövetség iparszabályzata, 1869)

*A választott rövid, az egyetemes történelemre vonatkozó feladat sorszáma:
A feladat kidolgozása:*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
Összpontszám		20	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		10	

15. A feladat Magyarország XVI. századi történelmével kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével Szapolyai János és I. Ferdinánd küzdelmeit, valamint az ország három részre szakadását! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„Mert ha kitűnő fejedelmeteket élete s ereje virágában elvesztettétek, ott van a fenséges Ferdinánd [...] ausztriai főherceg úr, a mi kedves öcsénk, ki azon országokat mind természetes örökség jogán, mind a korábbi szerződések és egyezségek erejével öröklötte, ki soha semmit el nem mulaszt, mi egy jó fejedelem kötelessége [...], és akit mi, erőnkkel, tekintélyünkkel, sőt saját személyünkkel soha el nem hagyunk, [...] s magunk és alattvalóink erejét arra kezdjük előkészíteni, hogy, amennyiben a dolog nagyságához képest lehet, a törököt rövid időn belül, s gyorsan elverjük küszöbötök elől, sőt, ha Isten segít, határszéleitektől is távol tartjuk.”

(V. Károly császár levele a magyar rendekhez, 1526)

Szulejmán szultán ajándéka Szapolyai Jánosnak 1529-ben (török miniatúra részlete)

„Mínt hogy pedig felséges János királynak most sem felesége, sem gyermekei nincsenek, ha Isten kiszólítaná ez árnyékvilágból, [...] beleegyezett abba, hogy halála után, még ha volna is fia, az egész magyar birodalom összes országaival, tartományaival s alávetett részeivel s a királyi jog egész teljességével mi reánk [Ferdinándra], vagy ha mi időközben meghalnánk, fiunkra szálljon és maradjon, akit az ország köteles lesz közös megegyezéssel királlyá választani.” (Részlet a váradi egyezményből, 1538)

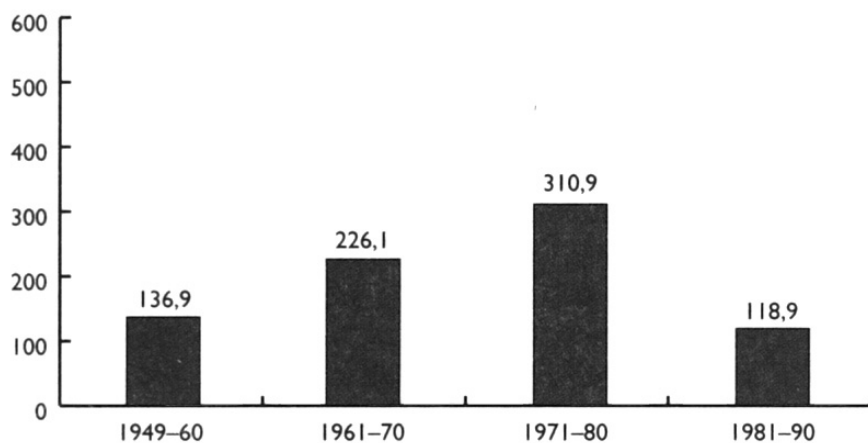
„Pusztították a megrémült németeket és magyarokat a kétfelől előretört törökök, s a Csepel szigetéről Kászim [bég] hajóhada is sok kárt okozott. A német hajóhad kétségbeesve, a folyam ellenében úszva szerencsésen megmenekült, s [...] Komárom felé húzott. A szárazföldi budai sereget körülfogták és lemészárolták, azok kivételével, akiket erejük vagy tetszetős külsejük rabszolgaságra ajánlott, s akik fegyverüket elhánnyva magukat megadták, s életüket a halálnál is keservesebb rabsággal váltották meg, akiknek száma mintegy 3 ezer német gyalogosra ment, – ezek a Szent Gellért hegyére futván ott összecsoportosulva körülvették s elfogattak.” (Istvánffy Miklós történetíró Ferdinánd seregének 1541. évi hadjáratáról)

16. A feladat Magyarország Kádár-kori történetével kapcsolatos. (hosszú)
Mutassa be a források és ismeretei segítségével a Kádár-korszak társadalompolitikáját!
Válaszában térjen ki az oktatás- és a kultúrpolitikára is!

1960	7,6%
1970	13,7%
1980	19,2%
1990	24,3%

A nyugdíjban részesülők aránya a teljes népesség százalékában Magyarországon, 1960–1990

Az állami erőből történő lakásépítések száma Magyarországon (ezer darab), 1949–1990

„A nevelési-oktatási intézmények rendeltetésüknek megfelelő színvonalon biztosítsák a tanulók szocialista – értelmi és érzelmi – nevelését, a társadalom fejlődésével összhangban az általános és a szakmai műveltség elsajátításának feltételeit, a társadalmi, valamint a tudományos technikai fejlődés által megkívánt korszerű képzést.

Annak érdekében, hogy minden fiatal egyenlő feltételek mellett élhessen a tanuláshoz való jogával, az állam – a társadalom hatékony támogatásával – segíti a fizikai dolgozók gyermekeinek továbbtanulását, és fokozott figyelmet fordít a hátrányos helyzetben levő fiatalok zavartalan tanulását akadályozó körülmények felszámolására.” (1971. évi IV. törvény: „Az ifjúságról”)

„Ha lajstromba veszem a kárt, amit egyetlen s nem is a legmagasabb beosztásban lévő ember tett s akart tenni (s nem is egyszerű érzéketlenségből) munkásságomban, el tudom képzelni, hogy kevésbé számon tartott, kezdő embereket mint lehet az irodalomból örökre kitaposni. Hogy a lektori rosszindulat hova keserítheti az embert, arról fordító koromból [az 1950-es évek első feléből] vannak emlékeim. Újabban, igaz, kesztyűs kezű, finom lektoraim vannak, akik szinte szűkölvé figyelmeztetnek egy-egy kényes helyre, úgyszólván kétfelől szorongatott helyzetükre gondolva, azonnal föl is áldozom.” (Németh László író, 1962)

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok		Elér- hető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
	F4	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám		36	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		18	

17. A feladat Magyarország történetének a reformkortól a dualizmus koráig terjedő időszakával kapcsolatos. (komplex – korszakokon átívelő)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a magyar nemzetiségi politikát a reformkorban, az 1848–49-es forradalom és szabadságharc időszakában, valamint a dualizmus korában!

Válaszában a következő szempontokra térjen ki:

- Magyarország etnikai viszonyai és változásuk
- a reformellenzék nemzetfogalma és nemzetiségi politikája
- a magyar kormányok és a nemzetiségek 1848-49-ben
- a magyar kormányok nemzetiségi politikája a dualizmus korában

Válaszát időrendben haladva fogalmazza meg!

„Sohasem fogom elfelejteni a sápadt horvátot, aki egy viharos ülésen, ordító tiltakozások közt másfél órán keresztül mozdulatlanul állt a helyén, és a rövid szünetekben mindig tovább folytatta latin beszédét.” *(Fest Imre visszaemlékezése az 1843–44-es országgyűlésre)*

„Mi [...] ezt mondjuk: Ímé, mi megkínálunk titeket [a nemzetiségeket] az értelem, az igazságszolgáltatás, a törvényalkotás, a földbirtok szabadságával, megkínálunk titeket alkotmányos polgársággal, politikai nemzetiséggel, s mind azon javakkal, melyekkel ez a haza polgárait elárasztja, s mindezekért nem kívánunk egyebet, mint hogy a hazát, mely titeket ezennel ünnepélyesen édes gyermekéül fogad, s a nemzetiséget [értsd: nemzetet], mely titeket politikai nagykorúsággal megajándékoz, szeressétek, és velünk egyetemben oltalmazzátok.” *(Kossuth Lajos, 1847)*

„Addig is, míg a kidolgozandó alkotmány [elfogadása] törvényhozás útján történnék, [...] a haza nem magyar ajkú polgárainak bővebb megnyugtására [...] [az országgyűlés tagjai] határozatképpen kijelentetik: [...]

A községi tanácskozásokban mindenki akár magyar, akár anyanyelvén szólhat [...]. Az elemi tanodákban tanítási nyelvül mindig a községi vagy illetőleg az egyházi nyelv fog használtatni. [...]

Folyamodványát mindenki anyanyelvén is bárhová benyújthatja.” *(Országgyűlési határozat, 1849. július 28.)*

„Mindazon tárgyakra nézve, melyek ez egyezményben a közös [pesti] országgyűlésnek és központi [magyar] kormánynak nincsenek fenntartva, Horvát-, Szlavón- és Dalmátországokat mind a törvényhozás, mind a végrehajtás körében teljes önkormányzati jog [...] illeti.

[...] Horvát-, Szlavón- és Dalmátországok önkormányzati joga ez okból mind törvényhozási, mind kormányzati tekintetben kiterjed [...] beligazgatási, vallási és közoktatási ügyeire s az igazságügyre [...]” *(A horvát–magyar kiegyezés)*

„Belügyminiszter úr előterjesztette, hogy a „Matica Slovenská” című tót [szlovák] irodalmi és szépművészeti egyesület működése iránt rendőri nyomozás tartatván, az ezen nyomozásról tett jelentésből kiderül, hogy a mondott egyesület [...] nem annyira az irodalom fejlesztésével, mint inkább pánszláv izgatásokkal foglalkozik [...]. A nyomozást teljesítő biztos jelentésében azon javaslatot terjeszti elő, hogy az egyesület [...] feloszlattassék. [...] [Az előterjesztés] helyeslőleg tudomásul vétetett.” *(Minisztertanácsi jegyzőkönyv, 1875. április 1.)*

18. A feladat a XV. század második felének történelmével kapcsolatos. (komplex – összehasonlító)

Vesse össze a források és ismeretei segítségével Hunyadi Mátyás államát a korabeli Oszmán Birodalommal!

Válaszában a következő szempontokra térjen ki:

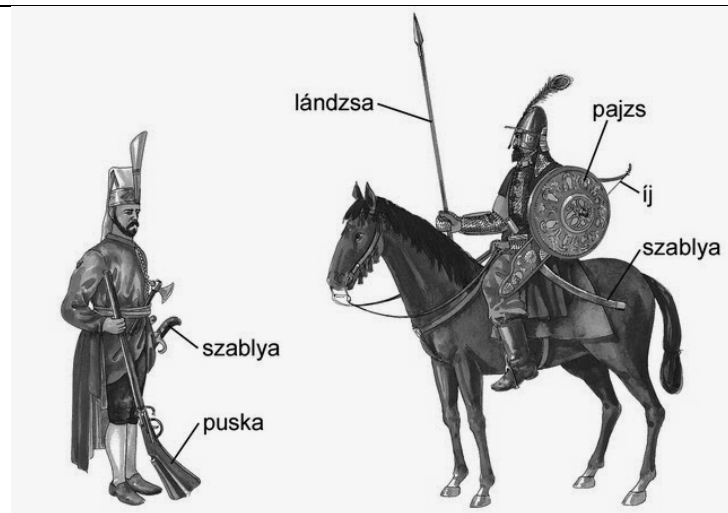
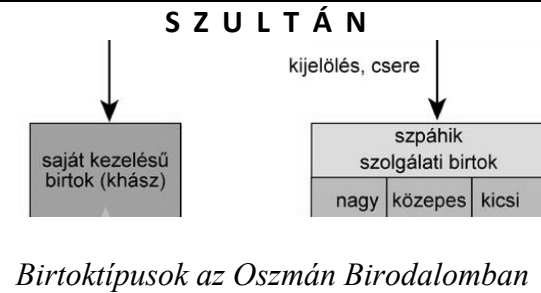
- kiterjedés, hatalmi helyzet
- az uralkodói hatalom
- hadsereg
- hivatalnokszervezet
- uralkodói bevételek

Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„Az arisztokratákkal általában oly módon politizált, hogy kihasználta a mágnási csoportok közötti érdekellentéteket. Nem is tehetett másképp, hiszen pl. 1458-ban a várak 44,7%-a (161), 1490-ben pedig 41,5%-a (150) a mágnások kezében volt. Ezzel szemben a király, ill. családja 1458-ban csupán az erősségek és a hozzájuk tartozó uradalmak 10%-a (36), míg 1490-ben 18,6%-a (67) felett rendelkezett. [...] Mátyás híveit gazdagon megjutalmazta, a mágnások közé emelte.” (Draskóczy István, történész)

Török katonák

„[...] A katonaság nálunk három rendre oszlik: Ezek közül az első rendet a nehéz lovasok képezik; ezek minden negyed évre 15 aranyat kívánnak, minden ló után és másképp nem jönnek ide. A másik rend a könnyű lovasság, kiket huszároknak nevezünk; ezek negyedévenként 10 forintot akarnak minden ló után és másképp nem jönnek ide. A harmadik rendet a gyalogság képezi [...]. Vannak ezeken kívül puskások, kik tudnak a fegyverekkel és pisztolyokkal bánni, de sem nem oly serények, sem nem oly használhatóak a lövöldözésre, mint a gyalogság, hanem azért a pajzsosok után az összecsapás elején [...], nem különben a várak ostromára és védelemre legjobbak.” (Mátyás beszámolója apósának, Ferdinánd nápolyi királynak, 1481)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Korszakokon átívelő komplex feladat			
Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
	T3	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
	F4	3	
	F5	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma-központú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
	E5	3	
Összpontszám		44	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		22	

Összehasonlító komplex feladat			
Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
	T3	2	
	T4	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	4	
	F2	4	
	F3	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma-központú gondolkodás	E1	4	
	E2	4	
	E3	4	
	E4	4	
Összpontszám		44	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		22	

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	Összesen	50	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok	13. Középkori céhek	10	
	14. Németország nagyhatalommá válása	10	
	15. Az ország három részre szakadása	18	
	16. A Kádár-korszak társadalompolitikája	18	
	17. Nemzetiségi kérdés Magyarországon	22	
	18. Hunyadi Mátyás állama és az Oszmán Birodalom	22	
	Összesen	50	
II. Elért pontszám egész számra kerekítve			
I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma		100	

dátum

javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid feladatok		
II. Szöveges kifejtendő feladatok		

dátum

dátum

javító tanár

jegyző